

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО

СТ А Н О В И Щ Е

От: *проф. д-р Юлия Добрева*
Висше училище по застраховане и финанси
3.8 Икономика (Политическа икономия)

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по *научна специалност* в УНСС.

Автор на дисертационния труд: *Неда Илия Мужо*
Тема на дисертационния труд: *Въздействие на политиките за устойчиво развитие върху пазарната конкурентоспособност: сравнителен анализ на фотоволтаичния и ветрови енергиен сектор (на примера на България и Белгия)*

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 63/13.01.2022г. на Ректора на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма към *катедра “Икономикс”* към факултет *Общикономически* на УНСС по *научна специалност “Политическа икономия”* (микроикономика и макроикономика) съгласно Заповед на Зам.-ректора по НИД на УНСС № 510 /17.03.2016 г. Обучението е осъществено в *редовна/задочна/свободна* форма през периода 08.03.2016 г. – 17.01.2022 г.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Трудът е в обем 173 страници, от които 139 страници основен текст. Дисертацията е подходяща и правилно конструирана и се състои от увод, три глави и заключение, както и списък на приложената литература и 2 приложения.

Избраната тема е актуална, предвид политиките свързани с прилагането на Зелената директива на ЕС за възобновяеми енергийни източници. Изследването дава интересен поглед чрез сравнителен анализ (България и Белгия) на въздействието на съвременните политики за устойчиво развитие върху пазарната конкурентоспособност на възобновяемите енергийни източници. Използваната литература включва 160 заглавия на български и английски език.

Дисертацията има ясно формулирана теза, която убедително и аргументирано се защитава в анализа, а именно, че **“чрез прилагането на адекватни регулаторни механизми и инструменти може да се постигне устойчива конкурентоспособност и нарастващ „двоен дивидент“ за производителите на електричество на основата на фотоволтаична и вятърна енергия.”**

Обектът и предметът на изследването са ясно дефинирани в увода, а поставените цели и задачи са изпълнени в хода на изследването. Самото изследване умело съчетава емпиричен със сравнителен анализ. Представен е количествен анализ на процесите, обоснован от статистически данни и методи. Изследването използва впечатляващ на брой методи за анализ: анализ и синтез, сравнение, индукция и дедукция, емпиричен анализ, дълбочинно интервю, SWOT анализ.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Изследването е изградено върху широкообхватен анализ на 34 фирми, които са ключови производители в сектора на фотоволтаичната и ветрова енергия. Извършен е впечатляващ по своя обем преглед на научната литература по темата, както и на редица нормативни документи, свързани със Зелената сделка и приложимите директиви на ЕС.

Намирам за интересно и добре обосновано твърдението на автора, че **“без изкуствено привнесена (индуцирана чрез регулации) компенсираща конкурентоспособност не може да се развива сектора на новите възобновяеми енергийни източници.”** Това повдига отново въпроса за ролята на държавата и нейната регулаторна функция за развитие на

този важен за икономиката и обществото сектор. В тази връзка, отличителен е и анализът на еко-фискалната политика на държавата и изследванията на редица автори в тази област.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Посочените от автора на дисертационния труд приноси са три на брой. Приемам за добре обосновани следните приноси:

- 1. Качествен и количествен анализ, който проследява как институционални регулации могат да генерират конкурентни пазарни предимства. Съществен принос е систематизираните и анализирани вторични и първични статистически данни и тенденции в развитието на този специфичен сектор на икономиката, доказващи възможността за „индуцирана“ конкурентоспособност.*
- 2. Проведени са първични изследвания във вид на интервюта с мениджмънта на структуроопределящи за отрасъла фирми (в Белгия и България), като е осъществен сравнителен анализ на микроикономическо равнище. Анализът ясно доказва въздействието на регулаторните инструменти върху поведението и конкурентоспособността на фирмите.*
- 3. Предложен е авторски бизнес модел за специфичните български условия, който според автора би стимулирал разширеното производство на електроенергия от възобновяеми източници и отговарящо на целите на „зеленият пакет“ на ЕС. Изведени са и макроикономически регулации за ефективното функциониране на този модел в България.*

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Представени са три публикации по темата на дисертацията, които считам за напълно отговарящи на изследваната проблематика. Две от тях са от конференции, публикувани в сборник с доклади, а една е в Годишника на УНСС, индексирани в Scopus.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът представя синтезирано всяка част от съдържанието на дисертационния труд, като се упоменават всички необходими елементи, предмет на изследването.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Нямам конкретни критични бележки. Препоръчвам списъкът на използваната литература да се изведе в края на изследването, а не след всяка глава. Тази препоръка давам като насока в случай, че докторантът реши да публикува книга на базата на дисертационния труд.

8. Заключение

Дисертационният труд съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за прилагане на ЗРАСРБ.

Дисертационният труд показва, че кандидатът за ОНС “доктор” притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по Професионално направление 3.8. Икономика, като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научни изследвания.

Поради гореизложеното, убедено давам своята положителна оценка за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен ‘доктор’ на Неда Илия Мужо в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки; Професионално направление 3. 8. Икономика (Политическа икономика).

19.02.2022
София

Подпис:
(проф. д-р Юлия Добрева)